

Meteorok

Január–március folyamán csak Mogyorósbányán történt csoportos észlelés, összesen 4 éjszakán át (ebből 3 februárban, 1 pedig márciusban történt). Osváth Péter pedig egyedül észlelt Quadrantidákat. Kővágó Gábor a három hónap alatt több éjszaka (számszerint 10) is tevékenykedett, legtöbbször közepes határmagnitúdójú égbolton. Az ilyen körülmények között észlelt 17 óra alatt nem látott egyetlen egy meteort sem! Ez az év elejei meteoroszegény időszaknak és sokszor a gyenge égboltnak tudható be. *De a negatív észlelés is észlelés!*

A három hónap mérlege: februárban a hideg éjszakák ellenére is szép észlelések születtek. Az észlelőcsoport a 3 éjszaka alatt viszonylag kevés Delta Leonidát látott, viszont sok Alfa Hydridát. Február 20/21-én és 21/22-én jónéhány meteort láttak egy Uma és Draco közötti radiánsból.

Fotózással csak Kővágó Gábor foglalkozott február 27/28-án. Az 1,5 órás munka folyamán sajnos nem sikerült elcsípnie egyetlen meteort sem.

Név	Óra
Duszka Anita (Vác)	3
Duszka Melitta (Vác)	3
Filip Norbert (Tát)	7
Gyurkó Attila (Esztergom)	3
Haraszi István (Esztergom)	3
Kővágó Gábor (Budapest)	21,3
Krecz Sándor (Mogyorósbánya)	2
Mészáros István (Mogyorósbánya)	8
Mogyorósi Péter (Mogyorósbánya)	5
Osváth Péter (Szár)	2
Rothbauer István (Mogyorósbánya)	2
Szalai Attila (Dunaalmás)	8
Vengzin Péter (Mogyorósbánya)	2
Zsombok Gábor-(Esztergom)	7

Tűzgömbök

Január–február folyamán összesen 7 tűzgömböt láttak megfigyelőink, a megfigyelések mindegyike véletlen megpillantás volt. Következzék a két legfényesebb:

Február 9-én hajnalban, 05:38,5 UT-kor *Iskum József* a Nyugati pályaudvar előtti villamosmegállóból látta a -6^m -s tűzgömböt. A csillagok már nem látszóttak, ezért a pályáját nem lehetett megállapítani. Csepp alakú, fehér színű volt és a Vénuszról nyugatra tűnt fel. Lassan mozgott.

Egy valószínűsíthető szimultán megfigyelés történt, mégpedig a legfényesebb tűzgömbről.

Február 10-én 19:39 UT-kor *Szegő István* Kiskunhalason látta meg a Vénusz fényességű, zöld, éles fejjel rendelkező objektumot. Nagyon lassan mozgott és kondenzcsíkszerű, kékesfehér nyomot hagyott. A fej két részből állt. A jelenség a Capellától indult és a horizont felett 10° – 15° -kal hunyt ki.

Vecsésen *Mátis András*, *Mátis András Zoltán* és *Koponyás Kornél* látta valószínűleg ugyanezt a jelenséget. 19:35 UT-kor pillantották meg az Orion tetejének közelében. A tűzgömb, melynek legnagyobb fényességét -10^m -ra becsülték, nagyon lassan, 7 másodperc alatt vándorolt nyugat felé. Színe kékes-zöldes, ívfényszerű, magja éles volt. Több apró leváló darabkát láttak.

Akik látták ezeket a jelenségeket (vagy egyéb tűzgömböket) és eddig még nem küldték el az észlelésüket, kérem tegyék meg.

Gyarmati László

Meteoros hírek

Frissen talált meteorit

1998. március 22-én rendkívül fényes tűzgömböt láttak Texas térségében. A jelenségnek sok tanúja volt, a test útja végén bekövetkező robbanását mintegy 300 km-es távolsáig lehetett megfigyelni. Nem sokkal ezután, az El Pasótól 340 km-re keletre lévő Monahans városában két (vagy több) meteorit ért földet. Az első darabot közvetlenül a becsapódás után találták a szabadban kosárlabdázó fiatalok. A szabálytalan alakú meteorit 1,2 kg-os volt. Kb. 240 méterrel arrébb egy 1,3 kg-os darab is előkerült. Everett K. Gibson (NASA Johnson Space Center) kondritokként osztályozta őket. A földet érés után gyorsan laboratóriumba kerültek, így sikerült a napszél kölcsönhatására, az űrben keletkezett nagyon rövid életű radioaktív elemeket azonosítani. Első alkalommal tudták meteoritban kimutatni a nátrium 24-es izotópját, melynek felezési ideje csak 15,5 óra. Április elejéig ezt a két meteoritot találták, valószínűleg még jónéhány hullott a környékre. A laborvizsgálatok után a meteoritok Monahans város múzeumában kerülnek vissza. (*Sky and Tel.* 1998/6 — *Kru*)

Grönlandi bolida

Az elmúlt év végén szokatlanul megnőtt a Sky and Telescope szerkesztőségébe beérkezett tűzgömb beszámlok száma. A szerkesztőség szerint lehet, hogy növekedett a tűzgömbök száma, de lehet, hogy csak többen figyelték az eget pl. a novemberi Leonida meteorzápor miatt. Valószínűleg a legfényesebb az a december 9-i bolida volt, amely Grönland délnyugati része felett sziporkázott.

Helyi idő szerint 5:11-kor (8:11 UT) tűnt fel a kb. -20^m -s jelenség, mely így több mint 1500-szor fényesebb lehetett a teleholdnál.

Egy Nielson nevű halász éppen a Grönlandot nyugatról határoló Davis-szorosban várta a zsákmányt, amikor a távoli hegyek pár pillanatra vörösés-narancs színben izzottak fel. Ugyancsak látta a jelenséget a Grönland délkeleti partjaitól 500 km-re hajózó Regina C legénysége. Az egyik tengerész szerint a tűzgömb a horizont alá való merülése után jelentősen kifényesedett. Grönland délnyugati részén, ahol várhatóan a meteor lezuhant, a Nuuk városka parkolójában működő videokamera szerencsésen lencsevégre kapta a jelenséget. Hirtelen fény világította be a parkolót, majd az árnyékok követték a tűzgömb mozgását, míg végül maga a bolida is belépett a kamera látóterébe, teljesen elvakítva azt.

Szemanúk beszámoltak róla, hogy a tűzgömb folyamatosan kisebb darabokat „köpködött ki” magából. Sajnos a rossz időjárás meggátolta az azonnali kutatást, így később nem sikerült az esetleg lezuhant darabok nyomára jutni. A feltételezett földet érés pontja $62^{\circ}50' \text{ É}$ és $49^{\circ}30' \text{ Ny}$. (*Sky and Telescope* 1998/5. — *Hoi*)